

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak

petek.

Uredništvo in
upravnishvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 3.—

pololetna . . . „ 1.50

četrtletna . . . „ 0.75

Posam. šte. „ 0.10

Štev. 21. V LJUBLJANI, dné 26. aprila 1907. Leto II.

Rdeči sanjači.

Ste li imeli že kdaj priliko, da ste čuli rdečega sanjača? Gotovo! Sline se cede človeku, kadar čuje lepo petje rdečih ptičkov. Obetajo, da ko pridejo na vrh, ti ustanove državo, socialno-demokratsko seveda, v kateri se ti bota cedila mleko in med. Ne bo v tej sinji rdeči bodoči državi ne oderuštva, ne zavisti. Tlačil ne bo bližnjega nihče. Poravnali bodo rdeči bodoči mogotci narodna nasprotstva. Vojaščino seveda tudi odpravijo, kakor tudi kralje in cesarje. Rdečkarji ti znajo vse. In to zemeljsko solzno dolino ti izpremene v raj. Tako ti žrgole rdeči papagaji, kadar razlagajo strmečim in potrpežljivim svojim poslušavcem prihodnje sanje svoje.

Dvomimo, da se uresničijo rdeče sanjarije. Ne le, da dvomimo, odrekamo sploh rdečkariji, da je zmožna ustanoviti rdeči zemeljski raj. Zdaj, ko se njihova stranka šele razvija, bi že morali pokazati, kaj da znajo. Rdeča stranka morala bi biti najvzornejša stranka na svetu. Pa ni. Kaj se če, je že tako. Ljudje niso nebeški duhovi. Smo slaba bitja, iz krvi in mesa. Zato se prav nič ne čudimo, ko kot vestni časnikarji od časa do časa zabilježimo neumnosti, ki jih delajo socialni demokratje. Smejam se celo, kadar izvemo, da si puste rdeči slovenski voditelji plačevati šampanca po voditelju slovenske liberalne meščanske stranke.

Kaj bi se čudili, ako zabilježimo stvari, kako da se godi strankini organizaciji glede na razne prepire v stranki. Izvajamo hladno le, da stranka, v kateri so vedni spori, pač ne

ustvari nove srečne države bodočnosti, v kateri naj bi bili enaki vsi ljudje.

Na Laškem je precej socialnih demokratov. Nedavno so zborovali laški rdeči veljaki v Rimu. Razpravljali so o sporih med socialno-demokratskima laškima papežema Ferriju in pa Leoniju. Vsak teh dveh laških socialno-demokratskih papežev ima svoj časnik. Ferrijev je »Avanti«, Leoni je pa srečni lastnik lista »Azione«.

Ferri zahteva, naj se odločno nastopa. Zmerno postopanje pa priporoča Leone. In na zborovanju v Rimu so obsodili zmernege Leona in njegov list. Razprave so bile jako viharne. Ferri in Leone sta se borila kruto za prvenstvo. Leonovj pristaši so pisali najvišjemu strankinemu vodstvu: Še včeraj smo bili tako otročji, da smo mislili, da boste sramežljivo pokazali hrbet oltarju, na katerem mašuje papež Ferri. Sodišji smo še včeraj, da boste nepristransko in pravično sodili. A zdaj nismo več tega mnenja. Razkrinkana je zdaj vaša sužnost! Vi mislite, da vodite stranko, mislite, da ste pravični sodniki svete stvari: dejansko pa ste mrtvaški nosilci, ki z žalostinkami spremljate umazani pogreb velikega mrliča. Vi ste zadnji umirajoči, ki vodite socialno-demokratsko stranko k sramotnemu pogrebu: Sklenite, kar hočete: stopimo iz sence in pričnemo peti veliko pesem življenju! — List »Azione« je pa pisal: »Vodstvo socialistične stranke obstoji iz črede opic, ki jo je ukrotilo nekaj sejmarških lopovov«.

Leone in Ferri sta se sprla zaradi umazanih denarnih stvari, da povečata vsak svoje premoženje.

V razsodbi proti Leoneju najvišjega italijanskega soc. dem. strankinega vodstva naglašajo, da je ustanovil Leone svoj list »Azione« z denarjem nasprotnikov socialne demokracije, ki so tako hoteli dobro naložiti svoj denar na račun žuljavih delavskih rok.

Nasprotno pa očitajo Leonejevi pristaši Ferriju, da je najel Ferri denar za ustanovitev svojega lista pri Italijanski banki. Dolže, ga nadalje, da je deloma poveril denar, nabran za ruske socialiste in da je beračil pri framasonih za podporo svojemu listu.

Spor med Ferrijem in Leonejem nam kaže, da stoji z bodočo rdečo državo presneto slabo. Že zdaj, ko obstoje le še male organizacije,

toliko prepira, umazarije in lumparije v rdečih vrstah. Kaj šele bo, ako pride rdeča banda še do večje moči! Tako se bodo klali med seboj, da bo strah in groza.

Socialni demokracija družbe ne bo rešila. Gnila je že zdaj. Kar pa gnije, smrdi in uničuje. Snedla in ubila bo socialna demokracija sama sebe. Spor v italijanski socialni demokraciji je le mali član verige socialno-demokratskega popolnega propada!

Med brati in sestrami.

Šmartno pri Litiji. Časi se izpreminjajo in s časom tudi razmere in potrebe. Ni še dolgo tega, ko se za kmete in delavce razen Slovenske Ljudske Stranke nihče ni brigal, z gotove strani se je celo zasmehovalo te uboge trpine kot neumne in zabite. In danes? Odkar je postavno potrjena splošna in enaka volivna pravica, in čim bolj se bliža dan volitve dne 14. maja, tem bolj postaja kmet in delavec imeniten, vse se briga za nje. Volivne shode imamo že kar zaporedoma tri nedelje po vrsti. Dne 7. t. m. je prišel v Litijo na »Pošto« kandidat socialnih demokratov sodrug Ivan Cankar v spremstvu zagorskega Mihčeta Čobala, kjer sta stresala svojo jezo in zabavljice čez klerikalno stranko in farovško komando. Gromelo je precej močno, a ta nevihta je odšla naprej brez da bi bila napravila kaj škode, še posebno ker je bila udeležba pičila. Drugo nedeljo, dne 14. t. m., je v Šmartnem poročal naš kandidat ravnatelj Fr. Povše. Tu je bila udeležba velika, gotovo nad tri sto mož volivcev, njegova kandidatura je bila soglasno sprejeta. Je bilo pa tudi poročilo Povšetovo tako izvrstno in temeljito, da je je moral odobravati vsak trezno misleč človek. In sedaj bi gotovo ne bil nihče več pričakoval, da pride zopet še kakšen kandidat in napravi volivni shod, pa glejte, Cankar se spomni tudi Šmartna in napove za nedeljo, dne 21. t. m., volivni shod v Robasovi gostilni. Ali se je zdela Cankarju udeležba na shodu v Litiji premajhna, ali kaj ga je gnalo, da se je potrudil tudi v Šmartno, ne vemo, vendar pa je gotovo, če bi bil vedel, da bo udeležba tako piškava, bi ga gotovo v Šmartno ne bilo. Shod se je pričel dvajset minut pozneje, kot je bil napovedan. Čakali so, in pričakali vsega sku-

Bajda.

Spomini na Janeza Plešo.

2. Volk.

»Prosim Vas lepo, gospod, povejte mi, kaj je pisano na tem papirju? Sodnijski sluga mi ga je prinesel da vi.«

Janez vzame v roko list in ga na tiho prečita. Žalostno pogleda ubogo, bolešno ženo, ki je stala pred njim in upirala bojazljivo vanj svoje od dima zakajene solzeče oči.

»Kaj bi Vam pravil, saj veste, da Vas toži Jernač za dolg.«

»In kaj bo zdaj?«

»Če ne plačate v štirinajstih dneh, Vam vse zarubijo!«

»O, jaz uboga reva, kaj bom počela . . . toliko sem ga prosila, naj me počaka . . . kaj bo z otročiči? . . .«

Uboga žena se je zgrudila na stol in jokala in zdihovala.

»Za 500 goldinarjev dolga Vam vse pobere — to je v nebo vpijoče!«

»Ali mu plačujete obresti?«

»Zmerom sem mu jih plačevala, samo v zadnje nisem mogla; saj veste, gospod, kako mi je gorje! Mož je bil toliko časa bolan, da smo se morali zadolžiti, — upala sem, da sin pomore hiši, zato je šel k rudarjem — v tem pa mu je, kakor veste, nanaglem umrla žena, dve leti je tega, zapustila štiri otročiče, in nazadnje se je Bogu zljubilo mi vzeti še sina tudi nanaglem tam daleč v nemških rudnikih. Oh, kako sem jaz nesrečna! Zdaj nimam nikogar, ki bi pomagale meni in tem štirim ubogim sirotkam . . . Oh, da ni več usmiljenja na svetu! Saj bi mu plačala jeseni, pa on je hotel to takoj!«

»Kaj pa, če bi mu zdaj prinesla obresti?«

»Oh, prav nič ne pomaga več; rekla sem mu, da si denar za obresti izposodim in mu jih prinesem . . .«

»In kaj je rekel?«

»Da ne mara obresti — on hoče imeti ves dolg.«

»Ta človek ni kristian, nobenega srca nima, Bog ga bo sodil!« reče Janez raztogočen in se obrne k ilteči ženi:

»Le pomirite se, ubožica, bomo že kako naredili, da Vas ta volk ne raztrže!«

× × ×

»Tako, zdaj nimate z Jernačem nič več opraviti. Kar ste bila dolžna njemu, ste zdaj meni; plačev da boste pa, kakor in kadar boste mogla.«

paj 26 moških in pet ženskih, do konca shoda pa se je število skrčilo na 23 moških in tri ženske, med temi prišteta tudi kandidat Cankar in gostilničar Robavs. Na shodu so bili štirje iz Zagorja, med temi tudi predsednik shoda, potem pol tucata obrtnikov, par sodnijskih slug, kmeta nobenega, nekaj radovednežev izven Šmartna in pa — da ne pozabimo: »šmartinska inteligenca«, trije »gospodje« in dve »dame«. Imena teh izobražencev bi lahko objavili, a za danes to opustimo, jih bomo ob drugi priložnosti pokazali v jasni luči, magari še nekoliko razsvetlili z Röntgenovimi žarki. Namesto »glasovitega« Čobala je prišel s Cankarjem Kocmur iz Ljubljane. Prvi je govoril Kocmur o militarizmu, klerikalni stranki, o socialni demokraciji in o progresivnem davku, vendar o vsem tako nespretno, kot da se sam ni čutil prepričanega o tem, kar govori. Omenili bomo le nekatere glavne stvari. Izjavil je, da bo govoril s »svetopisemskimi besedami«, ter začne navajati nekatere citate in dogodbe, pravi, da nikjer v svetem pismu uboj ni dovoljen in vendar je glasoval dr. Šusteršič za nove kaneone in druge vojaške zahteve, ki imajo le namen ubijati, kmete in delavce pa stanejo mnogo denarja, o Slovenski Ljudski Stranki pravi, da ni ne slovenska, ne ljudska, in ne krščanska, pravi, da klerikalna stranka toliko obeta ljudem, če bi se vsaj polovico izpolnilo, bi ljudem skoraj nič ne bilo treba delati, socialnodemokratična stranka pa ne obeta nikomur ničesar, a tu je prišel navskriž s Čobalom. Čobal je namreč na shodu na »Pošti« v Litiji pred štirinajstimi dnevi obetal izboljšanje kmetom, obrtnikom, učiteljem, uradnikom in delavcem, če bodo volili socialdemokratično. Potem govori Kocmur še o Povšetu, češ, da je še najbolj pošten mož pri Slovenski Ljudski Stranki, da če bi Povše ne bil grajščak, če bi on ne bil pristaš S. L. S., in če bi obljubil glasovati zoper militarizem, potem bi še on, Kocmur, pri volitvi za Povšeta glasoval. Potem še govori, da je socialnodemokratična stranka za progresivni davek, to je, kolikor ima kdo več dohodkov, toliko večje odstotke od dohodkov tudi plača pri davku. To je pa Kocmur pozabil povedati menda, da je ravno S. L. S. prva prišla s tem načrtom na dan, in si ga je Kocmur le izposodil, da je v Šmartnu z njim farbal navzoče. Spravil se je tudi na vero in narodnost, češ, da se očita socialnim demokratom, da so breznarodni in da ljudem hočejo vzeti vero. Kocmur pravi, da je vera notranja zadeva, ki se ne da vzeti kar tako kot klobuk z glave, temveč kdor ima svojo vero v srcu, mu jo nihče ne more vzeti, kdor jo pa kar tako zlahka odloži, ta že zdavno ni imel nobene vere. Ali je Kocmur pozabil že, da je Kristan dne 7. t. mes. na shodu v Mariboru izgovoril bogokletne besede: »Proč s temi prokletimi svetimi daritvami!« Kocmur, Cankar in Čobal in drugi, ki pravite, da ne jemljete nikomur njegove vere, kako se pa zлага ta Kristanov klic z vašim govorjenjem, kaj? Povejte! — Nato prične Cankar, ki je pa danes imel boljše naučen govorček, kot zadnjič v Litiji, kjer je vedno gledal na mizo, kaj naj govori. Cankar začne z vero, češ, da socialni demokratje nikomur ne jemljejo vere, in da je on, Cankar, bolj pobožen kot voditelji S. L. S., pa da ima on, Cankar, svojo vero v srcu, da jo ne vlačijo v političen boj, v blato in mlakužo, kot to delajo duhovniki, pravi, da ima v žepu svoj »paternoster«, katerega gotovo nima nobeden voditelj S. L. S., pa Cankarček še tako pobožen kot je, ko je poldne zvonilo, ni znal moliti angelovo češčenje, temveč se je ustil naprej, hvalil se je, da že petnajst let dela za slovensko kulturo, pa pomisli naj, da drugi že delajo dalj časa kot on, pa se ne hvalijo; Povše že dela 30 let v javnem življenju in politiki, in je gotovo storil za Slovence že desetkrat toliko kot Cankar. Nadalje govori Cankar, da državni zbor je za to, da ljudem reže kruh, ne pa da bi ljudem jemal vero. Škandal, pravi Cankar, da on dela za slovensko kulturo, škandal, da se šteje za izobraženca, in največji škandal, da se on, kot kandidat za poslanca za prihodnji državni zbor upa s tako neumnostjo, s tako oslarijo na dan. Škoda, da je bil toliko let na Dunaju, in grozno neumno, če on kandidira za poslanca, pri tem pa ne vč, kak delokrog inna državni zbor. S takimi komedijami naj gre farbat ljudi tje, kjer je svet s »plankami« zabit, kjer so ljudje še bolj nevedni in neumni, kot misli Cankar, da so v Šmartnu ali drugod na Kranjskem. Slednjič se je še zasmehljivo obregnil ob ljubljanskega škofa, češ, »kako se je dr. Anton Bonaventura« — kakor se je zaničljivo izrazil — »milo držal in tožil na zadnjem shodu v »Unio-

nu« v Ljubljani, da bi se bil moral vsakemu smiliti v srce«. To je nekaj največjih neumnosti, o katerih sta kvasila Kocmur in Cankar maloštevilni četici. Ko je predsednik kandidature dal na glasovanje, pa še polovica od teh ni dvignila rok za Cankarja. Ves ta shod je bil blamaža za Cankarja in socialni demokraciji sploh. To poročilo pa naj bo dokaz, kakšni hinavci in brezverci so socialni demokratje. Če Cankar pravi, da državni zbor nima nič opraviti z vero, je to najgrša larfa, katero si more na nos obesiti le najbolj hinavski in zviti, na neumnost ljudstva računajoči sovražnik vere in naroda slovenskega. Kdo je pa na Francoskem skoval brezverske in protiverske postavke? Ali ne poslanci v državnem zboru? In pri nas v Avstriji, kdo sili za ločitev verskega, katoliškega zakona in za brezversko šolo??! Je to znano Cankarju? Kakò more on odgovoriti na to?! Zdaj pa kmetje in delavci, in vsi še trezno misleči možje na Slovenskem! Kò bi prej ne bili še ničesar slišali o socialni demokraciji, zadostovati mora že to, da se obrnemo proč od nje, naš tabor je v S. L. S., za njo pojdemo vsi na volišče dne 14. maja, za njene kandidate glasujemo vsi, da, če tudi ne bomo dosegli nebes na zemlji, vendar smemo pričakovati boljšo prihodnost, kot od socialnih demokratov. Torej možje volivci! Živela Slovenska Ljudska Stranka! Za njo, za njene kandidate vsi na volišče dne 14. maja! Bog vas živi!

Idrija. Naš debeli Tonček kakor policijski nadzornik vestno opravlja svojo službo. Pretečeno nedeljo popoldne je vpil mimogrede na prodajalke krščansko-gospodarskega društva. »No, tako se držite nedeljskega počitka!« ter je zažugal s paličko, »jih bodem vam že poiskal!« Dobro, da jo je naglo odkuril, kajti slišal bi jih od prodajalk primerne. No, Tonček, prodajajte tudi pri vas vino ob nedeljah popoldan, ako ga imate komu. Svetujemo ti pa, Tonček, da se kmalu prepričaš pri c. kr. okrajnem glavarju, kaj je on povedal dvema odbornikoma imenovanega društva dne 2. septembra 1906.

Idrija. Gospod urednik! Vi ste pa res neusmiljen človek. Vedno lažete v Vašem listu čez Kristana. V št. 12 tega leta ste napisali čez Tončeta, koliko pomot da je napravil v računskem zaključku občnega konsumnega društva. Pa kaj! Še za slaboumnega ste ga spoznali zaradi tistih pomot. Kakor se je sam izrazil dne 20. t. m., je on popolnoma nedolžen. Namesto da ste napisali čez nedolžnega Kristana laži, bi bili pisali resnico. Pomote je naredil sam Lampretov škrtar v Kranju, ko je Lampret poslal korekturo konsumnemu društvu, pa ni bilo slučajno Kristana doma. Seveda, ker pa preglednik in ves odbor nadzorstva ni toliko zmožen, da bi bili korekturo pregledali, so poslali korekturo Lampretu kot pravilno sestavljeno nazaj in pomote so ostale. Ko je prišel tiskan računski zaključek v roke Kristanu, ga je takoj seveda površno pregledal ter tudi potem tako površno v »Napreju« popravil. Torej konsumenti! »Varujte« debelega Tončeta, da se ne shuiša, ker vidite, da je preglednik in ves odbor ničla. Ko še korekture niso znali pregledati, kako bi pa vodili. Ako vam Tonček odleti, mora konsum propasti.

Bistrica. Mi opozarjamo bistriške delavce, da so pri volitvi 14. majnika popolnoma prosti in svobodni, in da brez najmanjšega strahu pred tovarno volijo g. Grafenauerja. Opozarjamo celo tovarniško gospodo na § 5., postavke od dne 26. januarja 1907: Kdor drugemu škoduje na imetju ali plači, ali mu škoduje pri njegovem poslu, ali samo s takimi stvarmi grozi, da bi recimo g. Seifrica volili, bo kaznovan z zaporom od 1 do 6 mesecev. To naj si zapomni tovarniška gospoda! Špasa prav nobenega ne razumemo. Bog varuj, da bi se kaj takega zgodilo, kar se je zgodilo pri občinskih volitvah na Bistrici. Neki kmet je g. Jausta prosil za neko orodje. Odgovor je bil: »Du hast a mit diese Lumpen gewählt in Swetschach«; namreč s Slovenci! —

Starostna zavarovalnica. Na Bistrici, dne 24. aprila. Imamo dober nos! V 16. številki »Naše Moči« smo rekli: Po našem računu bo nekako: 120 zavarovanih delavcev. Njihovi prispevki bi narasli do leta 1920 na 150.000 K. Zdaj bi približno znašal ta kapital vsaj 120- do 130.000 kron. Ako prištejemo darilo grofice Egger z obresti 50.000 kron, bi znašal zdaj celi kapital v starostni zavarovalnici po našem računu 175.000 do 180.000 kron. Po zadnjem občnem zboru pa je v resnici kapital znašal 196 tisoč kron. Res dober nos imamo. Za 16.000 smo še premalo računali. Jako zanimivo je, da je zavarovanih 148 oseb in da vživa pokojnino zdaj samo 18 oseb. Doslej smo rekli: 1. Pravila

se ne smejo več pisati v taki nerazumni nemščini. 2. Odločilno besedo v odboru morajo delavci imeti, ker oni največ vplačujejo. 3. Vsi udje morajo priti na občni zbor, ne samo odposlanci. 4. Tudi mladoletni morajo imeti volilno pravico. — Danes odgovorimo na vprašanje: Zakaj naj se delavci brigajo za starostno zavarovalnico? 1. Zato, ker je tu denar, 2. ker je tu veliko denarja, 3. ker je to njihov denar, 4. ker si delavci lahko izboljšajo svoje stanje. — Računajmo: Denarja je okroglo 200 tisoč kron. Vsakoletne obresti (po 5 odstotkov) 10.000 kron. Penzionistov je 18, znaša na leto 4320 kron. Računali smo pa, da vsak penzionist dobi 20 kron na mesec, kar pa gotovo se ne zgodi. Torej ostane samo od obresti čistega dobička 5680 kron. Čemu pa tako šparati? — Šparati je sicer prav, a zdaj je pa prav zadosti kapitala, da lahko 40 penzionistov dobi vsak mesec 20 kron. Odbor mora premišljevati, kako naj se v prid delavstva kaj pametnega stori! N. pr. v Podsinjivasi se je kupila za starostno zavarovalnico hiša za 20.000 kron! — Morda se je morala kupiti, ker je bila zadolžena! — Tam je zdaj neka gostilna in gostilničar drži bolj na gosposko stran. Po vsej pravici stavimo vprašanja: 1. Se ta hiša obrestuje po 5 odstotkov? Če ne, zakaj se je kupila? 2. Zakaj pa se niso napravila za podsinjevaške delavce stanovanja v tej hiši? Saperlot, to bi bili pametni sklepi v starostni zavarovalnici! — Odbor zdaj obstoji iz delavcev, sklepajte vendar! Denar je vaš! Na Bistrici se delavske hiše pustijo kar razpadati, saj že ni skoro varno, da ne vpade kak strop, ker povsod voda noter teče. 3. Zakaj ljudstvo smatra to gostilno celo za nemčursko? To je naravnost škandal! — Hiša je ljudska, hiša je delavska, denar, s kojim se je kupila, je šel skozi delavske slovenske krščanske roke. Prihodnjič naprej!

Maribor. (Za prvi majnik.) Shod, ki so sklicali v soboto, dne 21. t. mes., železničarji pri »Kreuzhoiu«, dal je povod, da delavci malo bolj trezno premišljujejo. Premišljujejo, da so takomenovani sužnji, ker se morajo ravnati, kakor jim par njihovih komandantov zapove. Nekateri seveda ne občutijo posebno, če delajo na teden štiri ali pet dni. A premnogo jih je, kateri to zelo občutijo, ako ob koncu tedna štiri, pet ali še več kron manjka. Seveda zato se ne vpraša, imaš li poln želodec ali pa prazen, glavna reč je, da se takrat ne dela, kadar je, kakor pravijo, največji delavski praznik »prvi maj«. Ne stavimo nič, toda to je tako gotovo, kakor je tu črno na belem, da če bi se delavci posamezni vprašali, jih niti četrtno ne dobe za praznovanje prvega maja. Tako se pa kar par mož pogovori, brez da bi se oziralo na večino, ti potem grede k »vodstvu tovarne«, kjer predlože prošnjo »skupnega delavstva!« Navadno se potem privoli, in sicer samo popoldan. Vodstvo pri tem nič ne izgubi, pač pa delavci, ker se jim za praznovanje ne plačuje. Pri shodu je govornik sodrug Muhič priporočal, naj bi se letos 1. majnik še veliko slovesneje obhajal, kot druga leta, v spomin na dosego splošne enake volivne pravice, drugič pa z novo zahtevo, in ta je: zahteva osemurnega delavnega časa. Tukaj so se pogovorili socialni demokratje v tovarni (seveda le nekateri), naj bi se delalo na to, da se dan volitve, 14. majnika, popolnoma prosto da, zato da lahko vse agitira za njihovega kandidata. Ker pa je v majniku že itak mnogo praznikov, katere so seveda farji postavili, naj bi se, da ne bodo delavci na zgubi, namesto 14. maja, delalo poprej na desetega v praznik Vnebohoda. To se je že poprej skuhalo v njih glavah, potem pa se pri shodu 21. t. m. kar malo prepeklo in dalo na glasovanje. Bilo je sprejeto. Zaupni možje bodo šli k vodstvu tovarne to naznaniti, od tam pa na ravnateljstvo itd. Splošna želja je nasprotna, ker bi itak ne bilo zaradi volitve treba več izpustiti kot dve ali tri ure, in te bi raje zgubili, kot na praznik delali. Da, tudi raje celi dan zgubim, premnogi reče, praznik naj bo prost. Le to še opomnimo, da so tu rdečkarji zavozili iz svojega programa. Pa saj praznik ni nedelja, zahteva se le nedeljski počitek od njih.

Jesenice. Kar se je leta in leta kuhalo na Jesenicah, se je vendar enkrat izkuhalo. Čeprav te maneštre ne bo mogoče uživati, skuhana je pa le. Rdeči bratci so se usmili propalih liberalcev in so se zbrali pri nepristranskem gostilničarju na Savi. Ker pa niso bili zadovoljni s tem prostorom, zato so se preselili na Jesenice v gostilno liberalnega štaba. Gospodar te gostilne je general liberalcev. Dobro bi bilo, da bi bil gostilničar rdeči general. Nismo pričakovali, da se bodo naše besede tako hitro uresničile. Saj smo zadnjič rekli: gliha

vkup štrih. To pa povemo, da je ta zveza vredna občudovanja. Na zadnjem volivnem shodu je rdeči kandidat še tako zabavljajl čez liberalce in čez ljubljanskega župana Hribarja. Povdarjal je, da so rdečkarji mednarodni. No liberalni general je pa res zelo vnet slovenski narodnjak. Kdo bode to maneštro pojedel, to bomo še poročali. Res so potrebni jeseniški liberalci zaveznikov, ker je njih vrste vedno manjšajo. Eden njihovih glavnih agitatorjev je sifrčal, ker je prišel v konkurz. Mi povemo naravnost rdečim bratcem, da bodo, če se bodo z liberalci pajdašili, tudi sami prišli s svojo stranko v konkurz. Dober tek vam želimo.

Z lastnimi močmi.

Idrija. Promet krščanskega gospodarskega društva v mesecu marec: Prejemki: Vpisnine 18 K; deleži 154 K; za blago 9.132 K 74 v.; iz »Ljudske hranilnice« vzdignjeni naloženi denar 1.500K; vzdignjeni deleži pri »Zadružni zvezi« v Ljubljani 190 K; skupno 10.994 K 74 vin. Izdatki: deleži 11 K; za blago 8.945 K 69 vin.; voznina 370 K 82 v.; užitnina 177 K 40 v.; premični inventar 13 K 50 v.; neposredna pristojbina 6 K 10 v.; upravni stroški 985 K 14 v.; deleži »Gospodarski zvezi« v Ljubljani 190 K; razno 1 K; skupno 10.700 K 5 6 v. — Skupni promet 21.695 K 39 vin.

Maribor. Shod krščanskih socialcev, ki se je vršil v ponedeljek večer v prostorih »Kato-liškega delavskega društva«, se je imenitno obnesel. Čez 200 volivcev se je zbralo, katerim je govoril jako zanimivo gospod dr. Fric pl. Lattenbacher, advokat v Šladmingu na Niž-jem Avstrijskem, ki so ga tudi postavili kan-didatom krščansko-socialne stranke za mesto Maribor. Obilna udeležba je dokaz, da stranka jako napreduje, vključ obilnim zaprekom sto-pila je v sredi volivnega boja, ne oziraje se ne na levo ne na desno pogumno naprej!

Krvoses kapitalizem.

Iz Litije. Gospodu obrtnemu nadzorniku v Ljubljani. Vprašamo: Je-li znano gospodu obrtnemu nadzorniku, da prične delo tukajšnja predilnica v Litiji z dnem 24. t. m. na 13 ur, od šeste zjutraj do osme zvečer? Dne 23. t. m. se je nabil tozadevni razglas, z dovoljenjem c. kr. okrajnega glavarstva, in z glavarjevim podpi-som »Parma«. V tem oglasu se velikodušno ob-ljube, koliko bodo delavci zaradi tega več zaslužili, ker je tovarniško podjetništvo, oziro-ma »Geschäftslage« v izrednem položaju, da se bodo dve ure, od 6. do 8., plačale za tri. To je res milostno! Ali se bode sililo tudi bolj od-daljene delavce delati do osme ure? Bomo vi-de-li! Menda se že človek dosti utruja od šeste zjutraj do šeste zvečer, ako celi dan dela, in da nobeden ne postopa, za to že skrbi vodstvo tovarne. Na gospoda obrtnega nadzornika ape-liramo, da vodstvo tovarne poduči, da delavci niso železne mašine, s katerimi vodstvo razpo-laga po svoji volji, ampak da so tudi delavci ljudje, ki potrebujejo ne samo počitka, temveč tudi razvedrila, za kar pa ne zadostuje tistih par nočnih ur. Delo čez šesto uro naj se krat-ko malo odpravi, ako se to ne zgodi, bomo pri-hodnjič govorili v drugačnem tonu.

Sava. V nedeljo, 21. t. m., je bilo predava-nje v strokovnem društvu zelo povoljno. Pre-daval je tovariš L. Puher iz Ljubljane in si iz-bral tvarino, ki je popolnoma primerna seda-njemu časa. Saj tako vedno govorimo o voliv-nem boju in beremo po časnikih. Z veseljem smo torej poslušali kaj drugega. Predaval nam je o Vezuvu in njegovem bližanju, o zasutih mestih Herkulaneum Stabije in Pompei in nam podal natančno sliko o tej stvari. Povedal nam je dosti tudi o odkritju teh mest v zadnjem ča-su. Čuli smo tudi o grozovitem vladanju cesar-jev teh mest ter o potresu in zemeljskih plinih. Nato nas je peljal v duhu v Aleksandrijo, v Egipt in Saharo. Razložil nam je tudi zgodovi-no piramid. S pazljivostjo smo sledili njegovim besedam. Želimo, da bi nas še večkrat obiskal. — Malo čudno se nam zdi nam delavcem, ko beremo po časopisih, da so po južnih krajih po-vodnji. Naša tovarna se je menda v Sibirijo preselila, ker je še vedno mrzlo in vode nam primanjkuje tudi zmerom. Valarji še vedno de-lamo pri eni turbini poldrugo uro, potem pa de-lajo drugi. Tisti čas pa delamo razne opazke in gledamo druge, kakor bi se učili. Sramotno je za našo tovarno, da tako slabo skrbi za de-lavce. Delamo na akord, pa so nam razni inžer-nirji tako zmanjšali akord, pravzaprav požrli, da še tiste tri mesece komaj toliko zaslužimo,

da se pošteno preživimo. Mi delavci mislimo, da bi se ne podrla tovarna, če bi se postavil en parni stroj v valavnico. Če drugod delajo s pa-ro in si polnijo kapitalisti žepe, potem bi se jih tudi pri nas. — Drugokrat kaj več iz naše va-lavnice, ker je dosti gnoja notri. Dobro bi bilo da bi se sedaj, ka je že spomlad, izvozil vun — Več prizadetih delavcev.

Sem z našimi pravicami!

Za tobačno delavstvo.

Za tobačno delavstvo. Čudno se nam zdi, zakaj je tovarna zopet odredila, da je tovarniška lekarna za tri mesece pri »Zlatem orlu«, dasiravno delavstvo brez izjeme želi, da bi ostali pri Bohinčevi lekarni na Rimski cesti, ki je vsem na roko in je tudi dobra postrežba. Najbolje bi seveda bilo, da si vsak bolnik sam izvoli lekarno. Delavstvu, ki vendar plačuje bolniško blagajno, bi se moralo vedno ustrezati njegovim željam, posebno še, ako je zado-voljno z eno lekarno, ker tisto menjavanje le-karn po tri mesece je samo zato, da delavci pobero vse smeti, ki ostanejo lekarnam!

Podržavljenje tvorniših zdravnikov. Naši dunajski somišljeniki nastopajo zdaj za podržavljenje zdravnikov po tobačnih tvornicah. Nujno je potrebno, da se prične s tem velevaž-nim vprašanjem baviti tudi naše tobačno delav-stvo. Mi se hočemo s to stvarjo še obširno ba-viti.

Ureditev penzij. Znano je, da je ustavilo glavno ravnateljstvo izplačevanje iz pomožne-ga zaklada vpokojenemu tobačnemu delav-stvu. Nihče ne ve, kaj da se zdaj zgodi. Stvar je jako nujna. Vedno bolj pereče je tudi vpraša-nje, če dobe stari penzionisti kako odškodni-no za denar, ki so ga dobivali dozdej iz pomož-nega zaklada in če jih uvrste tudi v reformo. Deputacija, ki je glede na to povprašala pri glavnem ravnateljstvu, ni dobila pojasnila. Kr-ščanska zveza tobačnega delavstva se je obr-nila zato na finančno ministrstvo in izročila po bivšem krščansko - socialnem državnem po-slancu Sturmju sledečo spomenico: Začasno so se uredile koncem leta 1906 pokojnine tobačne-mu delavstvu. A to izboljšanje se tiče le delav-stva, ki se vpokoji po 1. januarja 1907, prejšnji penzionisti niso deležni izboljšanja. Zaradi ne-zadostnih penzij se je ustanovil svoj čas tako-zvani podporni zaklad. Delavstvo je prispevalo tedensko v ta zaklad. Zdaj so ta zaklad opu-stili. Penzionisti so zato zelo oškodovani, ker izgube tozadevno dosedanje podporo. Kakor vse kaže, izgube svoje pravice do podpore iz tega zaklada tudi delavke in delavci, ki so pri-spevali leta in desetletja podpornemu zakladu. Glede na to, da se tako oškodovanje gotovo ni nameravalo in z ozirom na to, da penzionisti ki so bili vpokojeni pred 1. jan. letos, niso de-ležni izboljšane penzije, se prosi: 1. Delavke in delavci c. kr. tobačnih tvornic, vpokojeni še pred 1. januarjem 1907, naj postanejo deležni izboljšanja, ker izgube dosedanje podporo iz pomožnega zaklada. 2. Penzionisti, ki bi po-stali deležni izboljšanih penzij, a ne dobe vsote, ki so jo imeli skupno s prispevkom pomožnega zaklada, naj se odškodujejo za primanjkljaj iz državnih sredstev. 3. Iz državnih sredstev naj se dovoli penzionistom pogrebni prispevek iz dosedanjega pomožnega zaklada. 4. Dovolj se odpravnina onim delavkam in delavcem, ki so nad eno leto prispevali pomočnemu zakladu. — Poročali smo že, da je naše podporno dru-štvo takoj, ko je zvedelo, da že vpokojeni de-lavci ne bodo deležni izboljšanja, pri svojem na-lazšč za to sklicanem shodu sklenilo odposlati posebno prošnjo na Dunaj, ki se je tudi po po-slancih S. L. S. takoj odposlala. Vsi ti koraki so dosegli velik uspeh. Dne 25. t. m. je prišlo od generalne direkcije brzovjavno poročilo, da bodo delavci in delavke, ki so bili že pred 1. ja-nuarjem v pokoju, deležni izboljšanja svojih preskrbnin kot drugi delavci. Mi se veselimo tega uspeha naše delavske organizacije, ki ga nihče utajiti ne more, in ki bo gotovo silno utri-dil naše vrste. Res iz srca pa tudi privoščimo ubogim starim delavcem in delavkam, da je mogla organizacija, ki sami k nji več ne morejo spadati, pokazati svojo nesebično, bratsko vnumo. Živela naša organizacija!

Idrija. Malo skrbi rudniška uprava za svo-je delavce, toda še slabši je gozdni erar na-pram svojim delavcem. Da imamo gozdni de-lavci za trudapolno delo borno dnevno plačo, o tem naj niti ne govorim. Da je pri nas velika večina za onemoglost nezavarovanih delav-cev, to je tudi vsakemu znano. Toda c. kr. go-

zdno oskrbnitvo nam še tega ne dá, oziroma izposluje, kar je postavno določeno. V pravih bratovske skladnice § 76 oziroma v državnem zakoniku z leta 1889 je določeno, da ima letna provizija vsacega člana bratovske skladnice znašati najmanj 200 kron na leto. Pri rudniš-kem ravnateljstvu se ta zakon tudi vpošteva, toda pri nas je še vedno precejšnje število go-zdnih provizionistov, ki so vse svoje moči prodali za male krajcarje erarju, sedaj pa še tega ne dobijo, kar jim je po postavi pripozna-no, ker njih provizija znaša še vedno pod 200 kron na leto. Ne čudim se, da gozdna uprava ne izpremeni provizijske odmere na podlagi prej imenovanega zakona. Čudim se pa, da so naši socialni demokrati, med njimi tudi zastop-nik gozdnih delavcev, široko sede v odboru bratovske skladnice, pa se ne zganejo za nas prezirane trpine. Toda, učimo se iz tega, da nam ni upati pomoči pri socialnih demokratih, ki imajo le polno besedi in nič dejanj. Možje sotrpini! Pokažimo 14. maja, da onih, ki se za nas ne zmenijo, tudi mi ne maramo, ter volimo državnim poslancem delavca, moža krščan-skega značaja, ki bo imel tudi srce za delavca. In ako bomo mi storili svojo dolžnost, upamo, da se bo tudi on za nas zavzel ter nam poma-gal do pravic. — Gozdni delavce.

Tržič. Pripravljalni shod, ki se je vršil v nedeljo, dne 21. aprila t. l. na Slapu pri Krvinu ob 4. uri popoldne, je popolnoma dobro izpa-del. Zastopani so bili volivci iz vseh občin v okolici tržiški, zastopani so bili možje iz obči-ne Sv. Katarina, iz doline iz občine Sv. Ana, kakor tudi precejšnje število Tržičanov. — Franc Zajc predlaga, naj se izvolita današnje-mu shodu dva predsednika, eden naj bo za de-lavski in drugi za kmečki stan. Izvolil se je za predsednika za delavski stan Ivan Papov in za kmečki Gregor Soklič, župan lomenski. — Ivan Papov otvori zborovanje ter dá besedo Franc Zajcu, ki pozdravi z velikim navduše-njem zborovalce ter pravi, da je velik klerika-lec, katerega se gotovo ne bote bali, kakor nam slikajo liberalci. Teh ljudje se bojte, ker so klerikalci, a narboljši je tisti, ki ima veliko srce za svoje sobrate, to je, da sem in bom tudi jaz to, tisti, ki dosedaj niste smeli govoriti za državni zbor, bodete prišli tudi do besede in to so nižji sloji. Pravico ima vsak in to porabi-te za prid zatiranega delavca, a prišli pa bojo kot snubci te volivne pravice trije ženini in kdo so ti, pogledjte jih dobro in po barvi jih boste spoznali. Prvi ženin je liberalce, ki se bo slikal kot najboljši prijatelji, a v resnici je naj-večji hinavc. Drugi ženin je socialni demokrat in ni za našo družbo. To je nebroj nesrečnega ljudstva, da pa v politiki je in odkrito govorim, akoravno nosim črno suknjo, moram reči da so stanovitni ter gredo rama ob rami v boj za svoje brate, a vkovani so v judovske verige, katerih se nikdar otreli ne bodo. Oni dobro vejo, ko bi bili osamljeni od judovske strani, da potem padejo in da jim spraznijo žepe vsem za delavca ta ni nikdar nič storila, vsak kdor stopi v to zvezo, je obžalovanja vreden, poj-di-mo po deželi in videli bomo, odgovorila nam bodo dejstva. Tretji ženin pa je S. L. S. in da je večina delavstva za njo, to ni treba uganjevat, kajak delala je sedaj in delala bo v bodoče še bolj, ako ji bomo naklonjeni in ji dali zaupanje, kdor še ni v tej stranki, naj se pridruži in v njo zaupa, entabor naj bo za vse delavce in to naj velja za vse od enega do zadnjega. (Veliko navdušenje in živio-klici.) Dalje pozdravi v imenu kmečke strani Gregor Soklič vse nav-zoče in dá zopet besedo g. Francu Zajcu, ki nadaljuje: Kmečki stan je najbolj ohranil sve-tinje naše sv. vere in cerkve. Kmečki stan naj-bolj plemeniti stan, zakaj, ker le po kmetu do-bimo svoje življenje. Veliko se je že storilo za kmeta, a manjka pa še obema, kmetu in de-lavcu to, kar mu na starost gre in to je zava-rovanje za starost, to mora prej ali slej se spo-niti in to naj bo naloga prihodnjih poslancev. Kako žalostno je videti, ako vidimo starčka ob palici, ki prosi od hiše do hiše, kljub temu, da je pridno delal vse svoje življenje. To mora prititi, da se tudi trpinom zasigura na starost življenje. Med kmeti to je neumno, ako je kmet liberalce, še menj pa socialni demokrat, to nam nikakor ne more v glavo. K sklepu vas po-zdravljam vse kot svoje brate iz Loma, sv. Ane in lomske doline ter delajmo vsi za enega in eden za vse, doli tisti strah in nastopimo k mogočni armadi S. L. S. (Velike ovacije in živio-klici.) Konečno opozori Ivan Papov, da naj bodo pripravljeni za drugi veliki shod, ki se bo v kratkem priredil in naj v ogromnem številu pridejo vsi in pokažejo, da so za Slo-vensko Ljudsko Stranko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše
dežnike in solnčnike
domačega izdelka
priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar
v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4,
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Delavci in delavke!
Zahtevajte v vseh jav-
nih prostorih „Našo
Moč“!

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Potniki v Ameriko
Kteri želijo dobro, po ceni in
za najboljše potovali naj se obrnejo
na
Simona Kmetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Škafovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.
Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Spretni

tkalci in tkalke

kakor tudi **predilni**

delavci in delavke

se sprejmo v delo takoj proti dob-
remu zaslužku.

Delniško društvo za domače tovarne za
predenje in tkanje v Dugoresi.

Dunaj, I. Renngasse 15.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg št. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo fourniur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

„Naša moč“

izhaja vsak petek.

Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 8 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič
vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Selenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufaktorni
trgovini:

Češnik & Milavec
(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice.

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene